

قدم به قدم، همراه دانشجو...

WWW.GhadamYar.Com

جامع ترین و به روزترین پرتال دانشجویی کشور (پرتال دانش)
با ارائه خدمات رایگان، تحصیلی، آموزشی، رفاهی، شغلی و...
برای دانشجویان

- (۱) راهنمای ارتقاء تحصیلی. (کاردانی به کارشناسی، کارشناسی به ارشد و ارشد به دکتری)
- (۲) ارائه سوالات کنکور مقاطع مختلف سالهای گذشته، همراه پاسخ، به صورت رایگان
- (۳) معرفی روش های مقاله و پایان نامه نویسی و ارائه پکیج های آموزشی مربوطه
- (۴) معرفی منابع و کتب مرتبط با کنکورهای تحصیلی (کاردانی تا دکتری)
- (۵) معرفی آموزشگاه ها و مراکز مشاوره تحصیلی معتبر
- (۶) ارائه جزوات و منابع رایگان مرتبط با رشته های تحصیلی
- (۷) راهنمای آزمون های حقوقی به همراه دفترچه سوالات سالهای گذشته (رایگان)
- (۸) راهنمای آزمون های نظام مهندسی به همراه دفترچه سوالات سالهای گذشته (رایگان)
- (۹) راهنمای آزمون های کارشناسان رسمی دادگستری به همراه سوالات سالهای گذشته (رایگان)
- (۱۰) آخرین اخبار دانشجویی، در همه مقاطع، از خبرگزاری های پربازدید
- (۱۱) معرفی مراکز ورزشی، تفریحی و فروشگاه های دارای تخفیف دانشجویی
- (۱۲) معرفی همایش ها، کنفرانس ها و نمایشگاه های ویژه دانشجویی
- (۱۳) ارائه اطلاعات مربوط به بورسیه و تحصیل در خارج و معرفی شرکت های معتبر مربوطه
- (۱۴) معرفی مسائل و قوانین مربوط به سربازی، معافیت تحصیلی و امریه
- (۱۵) ارائه خدمات خاص ویژه دانشجویان خارجی
- (۱۶) معرفی انواع بیمه های دانشجویی دارای تخفیف
- (۱۷) صفحه ویژه نقل و انتقالات دانشجویی
- (۱۸) صفحه ویژه ارائه شغل های پاره وقت، اخبار استخدامی
- (۱۹) معرفی خوابگاه های دانشجویی معتبر
- (۲۰) دانلود رایگان نرم افزار و اپلیکیشن های تخصصی و...
- (۲۱) ارائه راهکارهای کارآفرینی، استارت آپ و...
- (۲۲) معرفی مراکز تایپ، ترجمه، پرینت، صحافی و ... به صورت آنلاین
- (۲۳) راهنمای خرید آنلاین ارزی و معرفی شرکت های مطرح
- (۲۴)

جزوه حقوق جزای اختصاصی 2 (جرایم علیه اموال و مالکیت)

مدرس: استاد احسان معاضدی

تهیه و تنظیم: مصطفی سراجیان

نیمسال دوم تحصیلی 90/91

دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز

منبع: حقوق کیفری اختصاصی 2 (جرایم علیه اموال و مالکیت)

من حقوق قانون

وبلاگ حقوقی www.lawmostafa.blogfa.com

جلسه اول سه شنبه 1390/12/9

حقوق جزای اختصاصی (2) ناظر به جرایم علیه اموال و مالکیت است.

2 دسته از جرایم علیه اموال و مالکیت می باشد .

دسته اول جرایم علیه اموال شامل آن جرایمی است که هدف مرتکب از ارتکاب آن جرایم ، تحصیل مال یا منفعتی به نفع خویش است . مانند کلاهبرداری ، خیانت در امانت ، سرقت و چک پرداخت نشدنی . در مقابل دسته دیگری از جرایم علیه اموال وجود دارد که هدف مرتکب از ارتکاب آن جرایم ، تحصیل مال یا منفعتی به نفع خویش نیست بلکه هدف وی صرفاً ایراد ضرر و خسارت به مالک یا متصرف قانونی مالی است . بدون آنکه خود نفعی داشته باشد جرایمی همچون تخریب عمدی آتش زدن عمدی اموال دیگران همگی داخل در این قسمت است . لکن آنچه که مورد مطالعه ما در این قسمت می باشد ، صرفاً آن دسته از جرایم اموال علیه اموالی است که هدف مرتکب از ارتکاب آنها تحصیل منفعت است . بدین ترتیب مطالعه کلاهبرداری ، خیانت در امانت ، سرقت و چک پرداخت نشدنی بررسی می گردد .

پس از تشخیص موضوع جرایم مورد مطالعه در حقوق جزای اختصاصی (2) بررسی می کنیم نحوه و چگونگی مطالعه این جرایم را با این توضیح که اصولاً در حقوق جزای اختصاصی (1،2،3) نحوه مطالعه جرایم در حقوق جزای اختصاصی به لحاظ و اعتبار عناصر 3 گانه تشکیل دهنده هر جرمی می باشد .

به عبارت دیگر جرایم در حقوق جزای اختصاصی به اعتبار عنصر قانونی ، مادی و معنوی بررسی می گردد . همانطور که در حقوق جزای اختصاصی (1) موضوع جرایم علیه اشخاص و مهمترین آن جرم یعنی بزه قتل عمد را بررسی نمودیم . قتل عمد را به اعتبار عنصر قانونی ، مادی و معنوی به همین ترتیب و اعتبار جرایم کلاهبرداری ، خیانت در امانت و سرقت هر یک مفصلاً به اعتبار عنصر قانونی ، مادی و معنوی بررسی می شود .

منظور از بررسی عنصر قانونی : بررسی پیش بینی قانونگذار در مورد افعال یا ترک افعال ممنوعه قابل مجازات در قوانین ماهوی جزایی است . به عبارت دیگر مرجع تشخیص جرایم و مجازات ها قانون مجازات اسلامی و سایر قوانین ماهوی جزایی می باشد که در آن فهرست عناوین جزایی مشخص شده است .

با عنایت به اینکه لایحه قانون مجازات اسلامی پس از تصویب مجلس شورای اسلامی به تایید شورای نگهبان رسیده و در حال حاضر در مرحله امضای رئیس جمهور و ابلاغ به روزنامه رسمی و انتشار می باشد .

از این پس قانون مجازات اسلامی فعلی در قسمت کلیات ، حدود ، قصاص و دیات مصوب سال 1370 منسوخ می گردد و قانون مجازات اسلامی جدید حاکم خواهد بود .

لذا همانطور که در بزه قتل عمد گفته شد ، عنصر قانونی بزه مذکور در ماده 206 و بندهای 3 گانه ماده مذکور می باشد . به همین ترتیب در مورد کلاهبرداری گفته خواهد شد ، ماده 1 و 2 تبصره قانون تشدید و مجازات مرتکبین ارتشاء ، اختلاس عنصر قانونی بزه کلاهبرداری خواهد بود یا در مورد بزه خیانت در امانت گفته خواهد شد ماده 674 قانون مجازات اسلامی عنصر قانونی خیانت در امانت است . لذا از این حیث تشخیص عنصر قانونی جرایم دشوار نیست و به صرف مراجعه به قانون مجازات قابل تشخیص است .

اما منظور از بررسی عنصر مادی هر یک از جرایم مذکور موضوع حقوق جزای اختصاصی (2) بدیهی است عنصر مادی هر جرمی به 3 اعتبار بررسی می گردد که عبارتند از :

الف) رفتار فیزیکی مرتکب :

که منظور بررسی این موضوع است که آیا جرم به وسیله فعل محقق می شود یا ترک فعل ، همانطور که در بزه قتل عمد گفته شد فعل مثبت مادی منحصراً عنصر مادی قتل را تشکیل می دهد . به همین ترتیب به تفصیل گفته خواهد شد با حصول شرایطی ارتکاب فعل مثبت مادی مرتکب کلاهبرداری به عنوان عنصر مادی کلاهبرداری خواهد بود و الی آخر .

ب) شرایط و اوضاع و احوال لازم برای تحقق جرم :

منظور از این قسمت این است که قانونگذار برای تحقق هر جرمی ، وجود یا عدم وجود برخی شرایط را لازم می داند ، مانند آنچه که در قتل عمد گفته شد ، زنده بودن یکی از شرایط لازم برای تحقق قتل عمدی است . یا بطور مثال در بزه کلاهبرداری و به عنوان شرط لازم برای تحقق کلاهبرداری لازم است وسایل و اقدامات کلاهبردار همگی متقلبانه باشد و منتهی به تحصیل مال دیگری شود . همچنین است در سایر جرایم .

ج) نتیجه حاصله :

جرایم از حیث نتیجه حاصله به جرایم مطلق و جرایم مقید تقسیم می شوند . منظور از جرایم مطلق : جرایمی هستند که وجود نتیجه ای خاص ملاک برای تحقق آن جرایم نیست مانند نگهداری اسلحه غیرمجاز یا گواهی و شهادت دروغ . در مقابل جرایم مقید : جرایمی هستند که تحقق آنها منوط به تحقق نتیجه ای خاص است مانند قتل عمد که تا سلب حیات صورت نگیرد قتلی صورت نگرفته یا بطور مثال در بزه کلاهبرداری تا زمانی که تحصیل مال دیگری صورت نگیرد کلاهبرداری نیز صورت نگرفته است ، همچنین است در سایر جرایم

منظور از بررسی عنصر معنوی جرایم :

از ابتدا لازم است گفته شود جرایم از حیث عنصر معنوی به جرایم عمد و جرایم غیرعمد تقسیم می شوند . عنصر معنوی جرایم عمدی سوء نیت یا قصد مجرمانه است که خود از 2 قسمت : سوء نیت عام (قصد فعل) و سوء نیت خاص (قصد نتیجه) تشکیل شده است . که لازم است برای تحقق هر جرم عمدی هر 2 قسمت مذکور موجود باشد . لذا جرایم عمدی از حیث عنصر معنوی همگی مشترک هستند . به عبارت دیگر عنصر معنوی همگی جرایم عمدی سوء نیت است و از حیث تفاوت بین جرایم عمدی نیست . در مقابل عنصر معنوی جرایم غیرعمدی تقصیر یا خطای جزایی است که مصادیق آن عبارتند از : بی احتیاطی ، بی مبالاتی ، عدم مهارت و عدم رعایت نظامات دولتی .

با این مقدمه مشخص می گردد ، تکیه مطالعه جرایم در حقوق جزای اختصاصی مطالعه عنصر مادی جرایم است .

چرا که جرایم عمدی در عنصر معنوی اشتراک دارند و آنچه که باعث تفاوت و تنوع جرایم عمدی می باشد . تفاوت آن جرایم به لحاظ تفاوت شان در عنصر مادی است .
بدین ترتیب و با توجه به اولویت و اهمیت جرایم موضوع حقوق جزای اختصاصی (2) و به ترتیب :
کلاهبرداری ، خیانت در امانت ، سرقت و چک پرداخت نشدنی بررسی می گردد .

نحوه بررسی جرایم در حقوق جزای اختصاصی

1- عنصر قانونی

2- عنصر مادی :

الف) رفتار فیزیکی مرتکب (فعل / ترک فعل)

ب) شرایط و اوضاع و احوال لازم برای تحقق جرم : (1) شرایط وجودی (2) شرایط عدمی

ج) نتیجه حاصله : جرایم مطلق / جرایم مقید

3- عنصر معنوی :

جرایم عمدی (سوء نیت) : سوء نیت عام (قصد فعل) / سوء نیت خاص (قصد نتیجه)

جرایم غیر عمدی (تقصیر) : بی احتیاطی ، بی مبالاتی ، عدم مهارت ، عدم رعایت نظامات دولتی

عنصر قانونی بزه کلاهبرداری:

ماده 1 قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء، اختلاس و کلاهبرداری مصوب سال 1376 مجمع تشخیص مصلحت نظام عنصر قانونی بزه کلاهبرداری می باشد.

حسب ماده مذکور هر کس از راه حيله و تقلب مردم را به وجود شرکت ها، تجارت خانه ها، کارخانه ها یا موسسات موهوم (غیرواقعی) یا به داشتن اموال و اختیارات واهی فریب دهد یا به امور غیرواقع امیدوار نماید یا از حوادث و پیش آمدهای غیرواقعی بترساند یا اسم یا عنوان مجعول اختیار کند و به یکی از وسایل مذکور یا وسایل تقلبی دیگر وجوه، اموال، اسناد و امثالهم را تحصیل کرده و از این راه مال دیگری را ببرد کلاهبردار محسوب و علاوه بر رد اصل مال به صاحبش، به حبس از 1 تا 7 سال و پرداخت جزای نقدی معادل مالی که اخذ کرده محکوم می شود.

در صورتی که مرتکب برخلاف واقع، عنوان یا سیمت ماموریت از طرف سازمانها، موسسات دولتی یا وابسته به دولت و بطور کلی قوای سه گانه را اتخاذ کرده یا اینکه جرم با استفاده از تبلیغ عامه از طریق وسایل ارتباط جمعی از قبیل رادیو، تلویزیون، روزنامه یا نشر آگهی صورت گرفته باشد یا اینکه مرتکب از کارکنان دولت یا سازمانهای دولتی یا وابسته به دولت و بطور کلی قوای سه گانه باشد، علاوه بر رد اصل مال به صاحبش به حبس از 2 تا 10 سال، همچنین جزای نقدی معادل مالی که تحصیل کرده، همچنین انفصال از خدمات دولتی محکوم خواهد شد.

با عنایت به ماده 1 قانون مذکور، قانونگذار تعریفی از بزه کلاهبرداری به دست نداده است.

هرچند مصادیق وسایل تقلب که در نتیجه آن مال دیگری تحصیل شود را بیان کرده است.

لکن از مجموع ماده مذکور به روشنی مشخص می شود کلاهبرداری تحصیل مال دیگری است از طریق توسل به وسایل متقلبانه.

با عنایت به ماده 1 به نظر می رسد قانونگذار 2 نوع کلاهبرداری با مجازات های متفاوت پیش بینی کرده است که آنها را تحت عنوان کلاهبرداری عام و کلاهبرداری مشدد بررسی می کنیم .

کلاهبرداری مشدد ناظر به کلاهبرداری است که هریک از حالات 3 گانه ذیل اتفاق افتد :

الف) زمانی که مرتکب کارمند یا مستخدم دولت یا وابسته به دولت و بطور کلی هریک از قوای سه گانه باشد (در این قسمت تشدید مجازات صرفاً جهت سِمَت مرتکب است)

ب) در صورتی که توسل به وسایل متقلبانه از طریق تبلیغ عامه و وسایل ارتباط جمعی مانند : رادیو ، تلویزیون ، نشر آگهی و غیره باشد . (تشدید مجازات به این جهت است که مخاطب اینگونه وسایل عده زیادی از مردم هستند که معمولاً نیز به این وسایل اعتماد وجود دارد)

ج) در فرضی که مرتکب کارمند دولت نباشد ، لکن اینگونه وانمود کند که کارمند دولت است . در هر حال در فرض وقوع کلاهبرداری به هر یک از انحاء مذکور ، کلاهبرداری به لحاظ میزان مجازات مشدد است و مجازات آن به شرح ذیل می باشد :

1- حبس از 2 تا 10 سال

2- رد مال به صاحبش

3- جزای نقدی معادل مالی که تحصیل کرده

4- در فرضی که مرتکب کارمند دولت باشد انفصال از خدمات دولتی

(اگر مرتکب که کارمند دولت بوده در مرتبه مدیرکل یا بالاتر باشد محکوم به انفصال آبد از خدمات دولتی است . لکن اگر مرتبه وی پایین تر از مدیرکل باشد محکوم به انفصال موقت به مدت 6 ماه تا 3 سال است)

در مقابل کلاهبرداری عام ناظر به موردی است که هیچ یک از 3 حالات مذکورگفته شده در کلاهبرداری مشدد موجود نباشد . به عبارت دیگر کلاهبرداری عام فقط ناظر به یک مورد است و آن زمانی است که مرتکب شخصی عادی بوده مضافاً وانمود نکرده باشد کارمند دولت است . همچنین توسل به وسایل متقلبانه وی از طریق وسایل ارتباط جمعی نباشد .

در هر حال مجازات کلاهبرداری عام به شرح ذیل است :

1- حبس از 1 تا 7 سال

2- رد مال به صاحبش

3- جزای نقدی معادل مالی که تحصیل کرده

تبصره 1: در کلیه موارد مذکور در این ماده در صورت وجود جهات و کیفیات مخففه دادگاه می تواند با اعمال ضوابط مربوط به تخفیف مجازات ، مرتکب را فقط تا حداقل مجازات مقرر در این ماده به حبس تقلیل دهد ولی نمی تواند به تعلیق اجرای مجازات حکم دهد .
اصولاً قوانین مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام در مقایسه با سایر قوانین چه به لحاظ میزان مجازات و چه به لحاظ محدودیت های دادگاه در اعمال تخفیف ، تعلیق و تبدیل مجازات همواره شدیدتر است .

حسب تبصره 1 ماده 1: اولاً در هیچ صورتی دادگاه نمی تواند مجازات کلاهبردار را معلق نماید ، به این معنا که دادگاه فردی را که جهت انجام بزه کلاهبرداری مثلاً به تحمل 3 سال حبس محکوم کرده است . لکن در ادامه دادنامه اینگونه مقرر کنند که مجازات حبس مذکور مثلاً به مدت 2 سال معلق می گردد ، لذا به هیچ وجه تعلیق مجازات کلاهبردار مقدور نیست . در ثانی هرچند قانون حسب ماده 22 قانون مجازات اسلامی و در جرایم تعزیری و بازدارنده این امکان را به دادگاه داده است تا در صورت وجود جهات و کیفیاتی در خصوص تخفیف یا تبدیل مجازات تصمیم گیری نماید ، لکن این امکان در بزه کلاهبرداری مقدور نیست .

به عبارت دیگر بیشترین کمک و ارفاق دادگاه به کلاهبردار این است که او را به حداقل مجازات حبس (1 سال حبس در کلاهبرداری عام و 2 سال حبس در کلاهبرداری مشدد) محکوم نماید . به عبارت دیگر صدور حکم به حبس در مورد افراد کلاهبردار قطعی است . ضمن اینکه بدیهی است امکان تبدیل مجازات حبس به مجازات از نوع دیگر نیز حسب تبصره مذکور ممنوع است .

تبصره 2: مجازات شروع به کلاهبرداری حسب مورد حداقل مجازات مقرر در همان مورد خواهد بود و در صورتی که نفس عمل انجام شده نیز جرم باشد شروع کننده مجازات آن جرم بیشتر محکوم خواهد شد.

حسب اصل قانونی بودن جرایم فقط قانونگذار است که فهرست عناوین جزایی را پیش بینی کرده است و در غیر از موارد مذکور عمل یا ترک عمل جرم و قابل مجازات نمی باشد. همین اصل در مورد شروع به جرایم نیز وجود دارد.

بدین ترتیب فقط در خصوص آن دسته از جرایمی که قانونگذار شروع به جرم پیش بینی کرده باشد، شروع به آن جرم وجود دارد. همانطور که قانونگذار شروع به قتل، جعل، کلاهبرداری، سرقت را پیش بینی کرده لکن در سایر جرایم شروع به جرم پیش بینی شده است. با عنایت به پیش بینی شروع به کلاهبرداری در تبصره 2 ماده 1 شروع به کلاهبرداری عام خواهد بود و یک سال حبس و شروع به کلاهبرداری مشدد 2 سال حبس دارد.

کلاهبرداری — تحصیل مال

شروع به کلاهبرداری قبل از تحصیل مال + توسل به وسایل متقلبانه برای تحصیل مال قبلاً گفته شد کلاهبرداری از دو قسمت توسل به وسایل متقلبانه و تحصیل مال تشکیل شده است. قبلاً گفته شد کلاهبرداری تحصیل مال دیگری از طریق توسل به وسایل متقلبانه است. به عبارت دیگر زمان وقوع کلاهبرداری همان زمان تحصیل مال است. لکن شروع به کلاهبرداری توسل به وسایل متقلبانه برای تحصیل مال دیگری است. به عبارت دیگر قبل از تحصیل مال و پس از توسل به وسایل متقلبانه شروع به کلاهبرداری محقق می شود.

عنصر مادی کلاهبرداری:

1- رفتار فیزیکی مرتکب — فعل یا ترک فعل

2- شرایط و اوضاع و احوال لازم برای تحقق آن جرم

3- نتیجه حاصله

قسمت مهم بررسی جرایم در حقوق جزای اختصاصی بررسی عنصر مادی جرایم است. چراکه تشخیص عنصر قانونی با مراجعه به قوانین جزایی ماهوی ساده است. همچنین عنصر معنوی همه جرایم عمدی سوء نیت است. به عبارت دیگر جرایم عمدی در عنصر معنوی اشتراک دارند. عنصر مادی هر جرمی به سه اعتبار بررسی می شود:

الف) رفتار فیزیکی مرتکب، به این معنی که جرم به وسیله فعل محقق می شود یا ترک فعل
ب) شرایط و اوضاع و احوالی که لازم است برای تحقق آن جرم، بررسی آن دسته از شرایطی که قانونگذار برای تحقق هر جرمی لازم دانسته است.

ج) نتیجه حاصله بررسی جرایم از حیث مقید و مطلق بودن، به این معنی که برای تحقق برخی جرایم (مقید) تا آن نتیجه مورد نظر قانونگذار مانند سلب حیات در قتل ایجاد نشود، جرم نیز محقق نمی شود. برخلاف جرایم مطلق که صرف انجام اعمال مادی و صرف نظر از نتیجه حاصله جرم محقق است. مانند شهادت دروغ، نگهداری اسلحه غیرمجاز، تا بدین ترتیب عنصر مادی کلاهبرداری نیز به همین سه اعتبار مذکور بررسی می شود.

الف) رفتار فیزیکی کلاهبردار:

به دلالت ماده 1 قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء، اختلاس و کلاهبرداری که صراحتاً قانونگذار مقرر کرده، هرکس با توسل به وسایل متقلبانه مال دیگری را تحصیل کند کلاهبردار است. به عبارت دیگر حتماً لازم است مرتکب اقدام به کاری، آن هم متقلبانه نماید و بر اثر آن کار متقلبانه مال دیگری را بدست آورد. لذا خودداری از انجام امری هرچند با سوء نیت که منتهی به تحصیل مال دیگری شود از شمول کلاهبرداری خارج است.

حتماً لازم است مرتکب به یکی از وسایل تقلبی 5 گانه مذکور در ماده 1 با هر وسیله تقلبی دیگر توسل کند و از این طریق مال دیگری را ببرد . لذا ترک فعل و خودداری از انجام امری هرچند با سوء نیت باشد نمی تواند عنصر مادی کلاهبرداری را تشکیل دهد . مانند اینکه شخصی که به علت بازنشستگی و از کارافتادگی ماهیانه و مستمری ، مقرری دریافت می کند . لکن بعداً فوت کند و خانواده وی به جهت استمرار این مستمری از اعلام فوت وی خودداری نمایند و بدلیل خودداری از انجام این امر همچنان مستمری دریافت نمایند یا شخصی با مراجعه به اداره دارایی تصور کند که فلان شخص می تواند مشکل اداری او را حل کند و با این تصور ، مالی را به او پرداخت کند ، صرفاً این شخص از اعلام عدم توانایی در مشکل او خودداری کرده .

به عنوان یک اصل و قاعده در همه جرایم مقید که حصول نتیجه ای مشخص مانند سلب حیات در قتل ، تحصیل مال در کلاهبرداری برای تحقق آن جرم لازم است ، ترک فعل یا همان عدم نمی تواند نتیجه را ایجاد نماید . به عبارت دیگر خودداری از انجام امری این توانایی و قابلیت را برای ایجاد نتیجه ندارد ، بدین ترتیب عنصر مادی همه جرایم مقید منحصراً با فعل محقق می شود .

من حقوق قانون

برای دریافت مطالب مفید حقوقی به وبلاک www.lawmostafa.blogfa مراجعه کنید

شامل : جزوات درسی ، مقالات حقوقی ، منابع از مومن و کالت و کارشناسی ارشد ، اخبار حقوقی و ...

جلسه چهارم سه شنبه 1391/01/29

شرایط و اوضاع و احوال لازم برای تحقق کلاهبرداری :

1- متقلبانه بودن وسایل مورد استفاده کلاهبردار ی

2- اغفال و فریب قربانی جرم

3- تعلق مال تحصیل شده به دیگری (غیر از کلاهبردار)

الف (متقلبانه بودن وسایل مورد استفاده کلاهبرداری :

1- مغرور کردن مردم به داشتن شرکت ، کارخانه ، یا موسسه موهوم (غیرواقعی)

2- امیدوار کردن مردم به امور غیرواقع

3- ترساندن مردم از امور غیرواقع

4- اتخاذ اسم یا عنوان مجعول

5- مغرور کردن مردم به داشتن اموال و اختیارات واهی

6- یا هر وسیله تقلبی دیگر

الف (شرایط :

صَرَفِ نظر از اینکه کلاهبرداری با فعل مرتکب محقق می شود لکن همواره قانونگذار در همه جرایم وجود شرایطی را برای تحقق آن جرم مقرر کرده تا آن شرایط نباشد امکان تحقق آن جرم نیست . همانطور که گفته شد شرط اصلی در تحقق بزه قتل عمد وجود انسان زنده است . همین طور است در بزه کلاهبرداری شرایط لازم برای تحقق کلاهبرداری به شرح ذیل است :

1- متقلبانه بودن وسایل مورد استفاده کلاهبردار :

رکن اصلی و اساسی در کلاهبرداری حیله و تقلب است . همانطور که قانونگذار در سطر ماده 1 قانون

تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء، اختلاس، کلاهبرداری مقرر کرده: هر کس از راه حيله و تقلب مال ديگري را تحصيل کند کلاهبردار است. به عبارت ديگر از نظر قانونگذار طريق راه و شيوه تحصيل مال در کلاهبرداری لزوماً می بایست متقلبانه باشد. بدین ترتیب از نظر قانونگذار هر تحصيل مالی کلاهبرداری نیست، به همین علت قانونگذار اقدام به موقع 2 وصف مجرمانه 1- کلاهبرداری 2- تحصيل مال، از طريق نامشروع نموده است. تفاوت این دو در طريق تحصيل مال است که در کلاهبرداری لازم است حتماً شیوه تحصيل مال متقلبانه و متضررانه باشد. قانونگذار با عنایت به همین مطلب و ضرورت توسل به وسیله متقلبانه برای بردن مال ديگري 5 وسیله تقلبی مشهور و معروف را در ماده 1 پیش بینی کرده است، هرچند در ادامه مقرر کرده، یا هر وسیله تقلبی ديگر مال ديگري تحصيل شود کافی برای تحقق کلاهبرداری است. لذا منظور قانونگذار این است که نوع وسیله در تحصيل مال می بایست متقلبانه باشد.

در حالی که در بزه قتل عمد گفته شد ملاک برای تحقق قتل عمد، سلب عمدی حیات ديگري است با هروسیله ای که صورت گیرد در حالی که حتماً وسیله تحصيل مال در بزه کلاهبرداری می بایست متقلبانه باشد. در اینجا قانونگذار به نوع وسیله توجه دارد. در همین قسمت نکته مهمی وجود دارد و آن اینکه قبلاً گفته شد کلاهبرداری از دو قسمت: توسل به وسایل متقلبانه، تحصيل مال ديگري. بدین ترتیب همواره می باید توسل مال را چگونه بوجود آورد، یعنی علت اصلی تحصيل مال توسل به وسایل متقلبانه باشد نه چیز ديگري، یعنی به عبارت ديگر بلافاصله پس از توسل به وسایل متقلبانه، مال ديگري تحصيل شود نه چیز ديگر. لذا هر واقعه ای که موجب قطع رابطه علیت مذکور شود موضوع را از شمول کلاهبرداری خارج کند، لذا نمی بایست بین وسایل متقلبانه و کار عقل فاصله بیاندازد. مانند فرضی که فردی با استفاده از عنوان مجعول وکیل / پزشک / مهندس / موفق به ازدواج با ديگري شود و بر اثر ازدواج نیز مال او را ببرد. در اینجا علت تحصيل مال چیست؟ لکن واجد وصف مجرمانه تدلیس در ازدواج، همچنین برای فسخ نکاح است.

یا در مثال دیگر ، اگر فردی با جعل مدرک فوق به استخدام در اداره ای شود هر چند بعداً بواسطه این استخدام حقوق نیز دریافت کند به علت قطع رابطه علیت بین وسایل متقلبانه و تحصیل مال ، موضوع از شمول کلاهبرداری خارج است . هر چند عمل وی واجد اوصاف متعدد جعل استفاده از سند مجعول و تحصیل مال از طریق نامشروع است .

الف) 1- مغرور کردن مردم به داشتن شرکت ، کارخانه ، موسسه یا تجارت خانه موهوم : فرض ساده شرکت موهوم یا غیرواقعی این است که شرکت ادعایی حسب مقررات قانون تشکیل ، به ثبت نرسیده باشد و وجود خارجی نداشته باشد . مانند اینکه مشخص شود اصلاً شرکت ادعا شده در اداره ثبت شرکت ها تاسیس نشده ، بدین ترتیب این شرکت موهوم و غیرقانونی است . معنای دیگر آن این است که هر چند ممکن است شرکت حسب قانونی به ثبت رسیده و وجود هم داشته باشد ، لکن تاسیس شرکت پوششی است برای انجام اقدامات مجرمانه موسسین آن مانند : شرکت ادعا کند با دریافت پیش پرداخت اندک خودرو قسطی می دهد ، لکن هدف آنها از تاسیس شرکت و اعلام این موضوع نه تحویل خودرو ، بلکه بردن مال دیگران است ، هر چند شرکت به ثبت رسیده باشد لکن ماهیتاً غیرواقعی است .

لطفاً نظرات و پیشنهادات خود را در مورد مسایل حقوقی از جمله جزوات درسی ، مقالات حقوقی ، برنامه ریزی درسی جهت از مون وکالت و کارشناسی ارشد ، کار تحقیقی ، معرفی برترین و جامع ترین کتب حقوقی و... با وبلاگ تخصصی حقوق (من حقوق قانون) در میان بگذارید .

با تشکر از شما دوستداران حقوق